

FIGUR 1. Försäljning av antibiotika för livsmedelsproducerande djur 2022 uttryckt som mg aktiv substans per populationskorrektionsenhet (PKU). PKU motsvarar ungefär den sammanlagda vikten av levande djur i ett land, uttryckt i kilo. Måttet är trubbigt och därför ska siffrorna tolkas med försiktighet. Den streckade linjen illustrerar den genomsnittliga försäljningen i länderna. Källa: Europeiska läkemedelsmyndigheten.

Antibiotika och djur inom EU

Antibiotika botar bakteriesjukdomar och är livräddande läkemedel för människor och djur. Bakterier kan bli motståndskraftiga, resistenta, mot antibiotika som då inte fungerar. Problemen med antibiotikaresistenta bakterier ökar snabbt runt om i världen. Utvecklingen påverkas av hur mycket antibiotika som används, men också av smittskydd och hygien.

Användningen varierar mycket

Antibiotika i rent tillväxtökande syfte förbjöds i Sverige 1986 och inom EU 2006. I en del andra länder är sådan användning fortfarande tillåten. Statistiken för EU och EEA visar på stora skillnader mellan länder (Figur 1). Sverige, Finland, Island och Norge redovisar de lägsta siffrorna. Siffran för 2022 för alla EU-EEA länder som deltar var 84 mg/PKU (Figur 1). Motsvarande siffra för Sverige är 11 mg/PKU. Men försäljningen minskar i andra länder, för de 25 länder som rapporterat sedan 2011 är den totala minskningen 53 procent.

Skillnader i hur och vad

Det är också stora skillnader mellan länder vad gäller hur antibiotika används. Medicinering av hela djurgrupper är mycket vanligt i många länder. I de EU-EEA länder som deltog 2022 var cirka 85 procent av all antibiotika för djur läkemedel för medicinering av djurgrupper via foder eller vatten. I Sverige är motsvarande siffra 10 procent.

I många EU-EEA länder är aminopenicilliner (amoxicillin) den typ av antibiotika som såldes mest under 2022, i genomsnitt 33 procent av försäljningen. I Sverige var motsvarande siffra 3 procent.

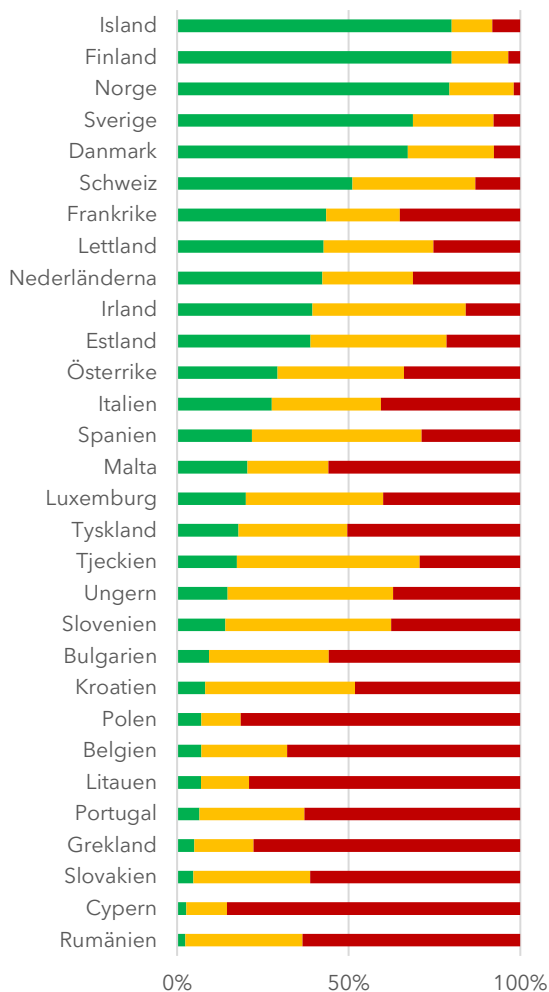
Aminopenicilliner är aktiva mot många olika bakteriearter, man säger att de har ett brett spektrum. När fler bakteriearter påverkas är effekten på resistensläget större. I Sverige dominerar vanligt penicillin som stod för cirka 60 procent av försäljningen. Penicillin har ett jämförelsevis smalt spektrum.

Skillnader i antibiotikaresistens

I EU:s övervakning av antibiotikaresistens hos bakterier från djur undersöks bland annat tarmbakterier (kolibakterier) från friska djur vid slakt. Resultaten speglar hur användningen av antibiotika över tid har påverkat djurpopulationens bakterieflora. Man kan se det som ett ekologiskt fotavtryck. I Figur 2 illustreras andelen av dessa bakterier som är känsliga för alla testade antibiotika, resistent mot ett eller två, respektive resistent mot tre eller fler antibiotika. Skillnaderna mellan länder är stora och Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge redovisar högst andel bakterier känsliga för alla undersökta antibiotika.

LÄS MER

[Thirteenth ESVAC report](#) EMA, www.ema.europa.eu; [The European Union Summary Report on Antimicrobial Resistance in zoonotic and indicator bacteria from humans, animals and food in 2021/2022](#) ECDC & EFSA. www.efsa.europa.eu



FIGUR 2. Andel av undersökta kolibakterier (*Escherichia coli*) från friska kycklingar som är känsliga för alla testade antibiotika (grönt), resistent mot ett - två antibiotika (gul) och resistent mot tre eller fler (rött). Data från 2022, EFSA & ECDC.

Farliga djursmittor kan få allvarliga konsekvenser, från lidande hos djur och människor till ekonomiska förluster och störningar i matförsörjningen. Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, är en expertmyndighet som genom diagnostik, forskning och rådgivning stärker Sveriges förmåga att bekämpa djursjukdomar som utgör hot mot kritiska samhällsfunktioner. Friska djur - trygga människor.

Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA
 751 89 Uppsala
 018-67 40 00
 sva@sva.se
 sva.se
 SVAKOM215.1